

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਪੰਡਿਤ ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ
ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ
ਬਨਾਮ
ਦਰੋਪਦੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1961 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ: 1879

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦਾ ਕੋਡ (1908 ਦਾ ਐਕਟ V)- ਆਰਡਰ 8 ਨਿਯਮ 5-- ਦਾ ਘੇਰਾ---
ਲਾ ਇਲਮੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਿਆ ਗਿਆ---ਕੀ ਮਾਤਰਾ "ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ" ਹੈ।

ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ,- ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1908 ਦੇ ਆਰਡਰ VIII ਦੇ ਨਿਯਮ 5 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਹਰ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਅਧੀਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਅਪਵਾਦ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਨਾਬਾਲਗ ਵੀ ਇਸ ਅਪਵਾਦ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਅਪਵਾਦ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਨਾਬਾਲਗ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਫਰੇਮ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਹ ਉਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਫਰੇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਾਬਾਲਗ, ਆਪਣੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੁਆਰਾ, ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਠਾਉਂਦਾ। ਉਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਫਿਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਓ. 8 ਨਿਯਮ 5, ਸੀ ਪੀ ਸੀ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਸਿਰਫ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ,- ਕਿ ਜੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਹੇ, ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿ ਇਹ ਜਾਣਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, "ਲਾ ਇਲਮੀ", ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਤੱਥ ਦਾ ਦੋਸ਼ "ਕਬੂਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ" ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਕੁਲ ਭੂਸ਼ਣ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਕਪੂਰਥਲਾ (ਕੈਂਪ ਬੱਸੀ) ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਮਿਤੀ 20 ਜੂਨ, 1959, ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਆਰ. ਗੋਇਲ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਤੀਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਬੱਸੀ, ਮਿਤੀ 20 ਜੂਨ, 1959 ਨੂੰ 18 ਅਕਤੂਬਰ, 1958, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮਕਾਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਪਰ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ

ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਖੁਦ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਡਿਕਰੀ ਸੀਟ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ।

ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਵਕੀਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਆਤਮਾ ਰਾਮ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਜੱਜਮੈਂਟ

ਪੰਡਿਤ, ਜੇ.-ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦਰੋਪਤੀ ਨੇ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ 8 ਹੋਰਾਂ 'ਤੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਕ ਮਕਾਨ ਅਤੇ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ (ਬਾਰਾ) 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕ ਸੀ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮੁਦਈ ਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ ਨਹੀਂ।

ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ, ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ, ਮੁਦਈ ਅਬਾਦੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੋਠਾ (ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ) ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਵਕੀਲ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਮਸਲਾ ਸਿਰਫ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚਲੇ ਮਕਾਨ ਨਾਲ।

ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮਲਕੀਅਤ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਮਕਾਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਦਾ ਮੰਨਿਆ ਸੀ, ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਤਿੰਨ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲਾ ਜੱਜ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਕਪੂਰਥਲਾ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਨੁਕਤਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮਕਾਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਪੇਸ਼ਗੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦਰੋਪਤੀ ਨੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 3, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਗੋਦ ਲਿਆ ਸੀ। ਨੰਬਰ 2, ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਮਲਕੀਅਤ ਸਿੰਘ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 6, ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ 9 ਬਚਾਅ ਪੱਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ, ਮਲਕੀਅਤ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ ਅਤੇ

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਛਿੱਤਰੋ, 6 ਤੋਂ 8 ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨਾਬਾਲਗ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੋਰਟ ਰੀਡਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕਰਵਾਏ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਕਾਨ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸਬੰਧੀ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਮਾਲਕੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ "ਲਾ ਇਲਮੀ" ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਕਾਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਬਾਰੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਿਰਫ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਹੀ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਗੋਦ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ, ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਉਸਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੌਜੂਦਾ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਮਲਕੀਅਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਨਾਬਾਲਗ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਨੁਕਤਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਕਾਨ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਾਬਾਲਗ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੀ ਮਕਾਨ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਬਾਰੇ ਸਬੂਤ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਆਰਡਰ 8, ਨਿਯਮ 5, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: -

" ਦਾਅਵਾ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਹਰ ਦੋਸ਼, ਜੇਕਰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਿਵਾਏ ਅਪਾਹਜ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੇ ਦਾਖਲੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ, ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ, ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਨੇ ਘਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਬਾਰੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸ ਨੇ 'ਲਾ ਇਲਮੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਭਾਵ ਪਤਾ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਮੁਦਈ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨ ਰਹੇ ਸਨ। ਦੂਜਾ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਲਾ ਇਲਮੀ' ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ

ਸਕਦੀ, ਜੇ ਕਿ ਆਰਡਰ 8, ਨਿਯਮ 5, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪਾਹਜ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਕੂਥੀਵੇਂਤੀ ਪੇਰਾਜ਼ੂ ਬਨਾਮ ਨੱਲਾਪਰਾਜ਼ੂ ਮੀਰਜਾ ਸੀਥਰਾਮਾ ਚੰਦਰਰਾਜ਼ੂ ਗਰੂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਉੱਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਭਾਵੇਂ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਆਕਰਸ਼ਕ ਹੈ, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਆਰਡਰ 8 "ਲਿਖਤ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਬੰਦ" ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਿਯਮ 5 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਪਾਹਜਤਾ ਅਧੀਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਅਪਵਾਦ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਨਾਬਾਲਗ ਵੀ ਇਸ ਅਪਵਾਦ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਅਪਵਾਦ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਨਾਬਾਲਗ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਵਿਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਫਰੇਮ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਹ ਉਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਫਰੇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਨਾਬਾਲਗ, ਆਪਣੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੁਆਰਾ, ਉਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਠਾਉਂਦਾ, ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਕਦੇ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡਰ 8 ਰੂਲ 5 ਸੀ ਪੀ ਸੀ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਸਿਰਫ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾਰਾਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਸਿੱਦਲਿੰਗੱਪਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਮੇਰੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਕੇਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪੂਰੇ ਤੱਥ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਾਣਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, "ਲਾ ਇਲਮੀ", ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣਾ ਕਿ ਤੱਥ ਦਾ ਦੇਸ਼ "ਕਬੂਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ" [ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਖਮੀ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਬੀ. ਰਾਮ ਲਾਲ ਕਪੂਰ ਵਕੀਲ]। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਘਰ ਦੀ ਮਾਲਕ ਸੀ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਕਾਨ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲ

ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦੇਵਾਂਗਾ ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ : ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਰਤੇਜ ਸਿੰਘ, ਟਰਾਂਸਲੇਟਰ